

Список використаних джерел

1. Беляев Н. Ю. «Механицизм» в новоевропейской культуре. – СПб.: Издательство С.–Петербургского университета, 2007. – 260 с.
2. Вернадский В. И. Задачи минералогии в нашей стране. Лекция в Клубе научных работников в Ленинграде 19 ноября 1927 года // Избр. соч. Т.IV. Кн.1. – М., 1959. – С.9.
3. Травин Я., Маргания О. Европейская модернизация / Серия: Philosophy. – М.: АСТ, Terra Fantastica, 2004. – 672 с.
4. Юнгер Э. Рабочий. Господство и гештальт; Тотальная мобилизация; О боли. – СПб.: Наука, 2002. – 539 с. (Сер. «Слово о сущем»). (нем.)
5. Ледяев В. Г. Власть: концептуальный анализ. – М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2001. – 384 с.
6. Локк Д. Сочинения в 3 т.: Два трактата о правлении. – М.: Мысль, 1988. – Т.3. – 668 с.
7. Кант И. Основы метафизики нравственности. – М.: Изд–во «Мысль», 1999. – 1472 с. – (Классическая философская мысль).
8. Гегель Г. В. Феноменология духа. Репринтное воспроизведение издания 1959 г. – СПб.: «Наука», 1994. – 445 с.
9. Хевеши М. А. Антикапиталистический бунт «новых левых» // От абсолюта свободы к романтике равенства (Из истории политической философии) / Отв. ред.: канд. филос. наук М. М. Федорова, док. филос. наук М. А. Хевеши. – М.: ИФРАН, 1994. – С.195–212.
10. Васильева Анна Сергеевна. Трансформация феномена власти в новое и новейшее время // Научный журнал КубГАУ. – Scientific Journal of KubSAU. – 2012. – №75.

References

1. Belyaev N. Yu. «Mechanitsizm» v novoeuropeyskoy kulture. – SPb.: Izdatelstvo S.–Peterburgskogo universiteta, 2007. – 260 s.
2. Vernadskiy V. I. Zadachi mineralogii v nashey strane. Lektsiya v Klube nauchnykh rabotnikov v Leningrade 19 noyabrya 1927 goda // Izbr. soch. T.IV. Kn.1. – M., 1959. – S.9.
3. Travin Ya., Marganiya O. Evropeyskaya modernizatsiya / Seriya: Philosophy. – M.: AST, Terra Fantastica, 2004. – 672 s.
4. Yunger E. Rabochiy. Gospodstvo i geshtalt; Totalnaya mobilizatsiya; O boli. – SPb.: Nauka, 2002. – 539 s. (Ser. «Slovo o suschem»). (nem.)
5. Ledyayev V. G. Vlast: kontseptualnyy analiz. – M.: «Rossiyskaya politicheskaya entsiklopediya» (ROSSPEN), 2001. – 384 s.
6. Lokk D. Sochineniya v 3 t.: Dva traktata o pravlennii. – M.: Myisl, 1988. – T.3. – 668 s.
7. Kant I. Osnovy metafiziki nrvstvennosti. – M.: Izd–vo «Myisl», 1999. – 1472 s. – (Klassicheskaya filosofskaya myisl).
8. Gegel G. V. Fenomenologiya duha. Reprintnoe vosproizvedenie izdaniya 1959 g. – SPb.: «Nauka», 1994. – 445 s.
9. Heveshi M. A. Antikapitalisticheskiy bunt «novykh levyykh» // Ot absolyuta svobodoy k romantike ravenstva (Iz istorii politicheskoy filosofii) / Otv. red.: kand. filos. nauk M. M. Fedorova, dok. filos. nauk M. A. Heveshi. – M.: IFRAN, 1994. – S.195–212.
10. Vasileva Anna Sergeevna. Transformatsiya fenomena vlasti v novoye i noveyshee vremya // Nauchnyy zhurnal KubGAU. – Scientific Journal of KubSAU. – 2012. – №75.

Belozerova R. O., postgraduate student of the department of political–psychological problems of social development, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

The transformation of power phenomenon in the Modern Age

In the article, based on the comparative historical method, is analyzed the process of transformation of the power phenomenon in the Modern Age. Particular attention is paid to the philosophical analysis of a complex of problems associated with the formation of a new type of power. The thesis is disclosed that the whole system of exercising power in the Modern age presupposed a situation where the «rational» subordinates «unreasonable» to the benefit of individuals and the whole society. This ensured the legitimacy of the power, the functioning of its structures and the implementation of governance mechanisms. New–European modernism strengthened the notion of power as a way to achieve efficiency in public life. The essence of power in the Modern age was determined in connection with the modernization and development of technology. She took a confident position in the life of society and in the minds of thinkers.

Keywords: power, society, modernity, progress, reason, rationality.

* * *

УДК 32.001:329.7(477)

Васильчук Є. О.,
доктор політичних наук, доцент, Київський
національний університет технологій та дизайну
(Україна, Київ), vasilchuk84@bk.ru

Чернова Л. П.,
кандидат філософських наук, доцент, Національний
педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова
(Україна, Київ), lp_chernova@mail.ru

**Політичні, інформаційно–психологічні
та соціокультурні заходи щодо запобігання
і протидії діяльності незаконних воєнізованих
і збройних формувань в Україні**

Проаналізовано політичні, інформаційно–психологічні та соціокультурні заходи щодо запобігання і протидії діяльності незаконних воєнізованих і збройних формувань в Україні. Зроблено висновок про те, що ефективність запобігання і протидії виявам екстремізму і тероризму, локалізації і нейтралізації діяльності незаконних воєнізованих і збройних формувань залежить від стану превентивної діяльності, яку узгоджено мають проводити правоохоронні й безпекові органи разом із державними установами і громадянськістю. Основною метою цих заходів має стати не покарання за вчинений злочин, а створення умов, які унеможливають виникнення таких деструктивних ідей і практик, дозволяють роз'яснити громадянам згубність використання таких методів досягнення своїх цілей, зокрема, політичних.

Ключові слова: незаконні воєнізовані та збройні формування, екстремізм, тероризм, політичні, інформаційно–психологічні та соціокультурні заходи.

Функціонування незаконних воєнізованих і збройних формувань є реальною загрозою для стабільного суспільно–політичного розвитку України. Неконтрольовані державою озброєні групи є вагомим криміногенним і теророгенним чинником, що сприяє ескалації політично мотивованого насильства, створює небезпеку для громадян і українського суспільства в цілому.

Неефективність реалізації державної політики у певних сферах суспільного життя та системна криза державного управління зумовлюють зростання опозиційних настроїв серед населення. Різноманітні екстремістські сили, всляк заохочуючи масові протестні настрої, поширюючи радикалістські ідеї і пропагуючи насильство як найбільш дієвий спосіб розв'язання накопичених соціальних суперечностей, домагаються втрати керованості суспільними процесами з боку держави, послаблення її управлінських та регулятивних функцій. Особливий акцент робиться на послідовній і системній дискредитації серед населення правоохоронної системи, альтернативою якої мають стати відмобілізовані екстремістами латентні бойові структури.

Метою статті є аналіз політичних, інформаційно–психологічних та соціокультурних заходів щодо запобігання і протидії діяльності незаконних воєнізованих і збройних формувань в Україні.

Проблематика появи і функціонування незаконних воєнізованих і збройних формувань стала предметом наукових досліджень таких авторів, як П. Агапов і А. Хлебущкін [1], А. Вознюк [3], Ж. Оспанова [5–7], В. Робак [9] та ін. Фрагментарно причини появи незаконних воєнізованих і збройних формувань висвітлюються у наукових працях Е. Андрющенка [2]. Разом із тим, зазначені автори досить поверхнево висвітлюють проблеми розроблення і реалізації заходів щодо запобігання і протидії діяльності незаконних воєнізованих і збройних формувань. Зазначена обставина й визначає актуальність пропонованої статті.

Стихійні протестні виступи населення екстремісти прагнуть гранично загострити. Радикалізація протестної

енергії має досягаться через реалізацію різноманітних силових сценаріїв, які передбачають ініціювання масових безпорядків, блокування діяльності або захоплення державних установ, провокування працівників правоохоронних органів на силові дії щодо учасників протестних акцій.

Такі дії з боку екстремістських сил не лише сприяють поглибленню дестабілізації суспільно-політичної ситуації, а й у перспективі можуть спричинити дезінтеграцію й розпад держави. Вагому роль у цих процесах, безумовно, відіграють створювані екстремістськими і терористичними угрупованнями незаконні воєнізовані і збройні формування. З огляду на це, перед державою та її уповноваженими органами постає нагальна необхідність розроблення і реалізації комплексу заходів щодо локалізації та нейтралізації діяльності цих структур. Перспективними серед них є такі:

– розроблення *антиекстремістського законодавства, яке дозволить розширити діагностичні та попереджувально-профілактичні можливості правоохоронних і безпекових органів України.*

Інтеграція України до європейського простору є неможливою без подолання екстремістських та терористичних виявів. У Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи 1344 (2003) «Про загрозу для демократії з боку екстремістських партій і рухів у Європі» вказується, що «...держави не повинні допустити, щоб екстремізм сприймався як нормальне явище, і зобов'язані нейтралізувати його вплив застосуванням або впровадженням, якщо вони ще не розроблені, належних політичних і адміністративних заходів щодо захисту верховенства закону, заснованого на дотриманні демократичних принципів і прав людини» [8].

Враховуючи проєвропейську орієнтованість Української держави, діяльність її уповноважених органів і посадових осіб у сфері запобігання і протидії виявам екстремізму і тероризму має ґрунтуватись на принципах законності, демократизму, гуманізму, толерантності і неухильного дотримання основоположних прав і свобод людини. З огляду на це, профілактичний складник цієї системи заходів повинен безумовно переважати над репресивно-правовим.

У іншому випадку існує значний ризик дрейфу від демократії і громадянського суспільства до «поліцейської держави», де гіпертрофовано посилюється роль правоохоронних і безпекових органів, а система антиекстремістських і антитерористичних заходів під гаслом боротьби з виявами екстремізму, сепаратизму й тероризму стає інструментом «полювання на відьом», репресій і політично мотивованого переслідування. У європейській практиці таке явище отримало назву «державний тероризм». Так, Женевська конференція з питань тероризму у своїй декларації «The Geneva Declaration on Terrorism» від 1987 р. виявами державного тероризму, зокрема, вважає «...Практики поліцейської держави, що спрямовуються проти своїх громадян: стеження, розгін зборів, контроль за новинами, побиття, тортури, хибні арешти, масові арешти, фальсифіковані звинувачення, показові суди, вбивства» [12]. Також у цьому документі тероризмом з боку держави визнаються скасування громадянських прав і свобод, положень конституції і законів під приводом протидії тероризму [12].

Зважаючи на зазначені обставини, локалізація і нейтралізація діяльності незаконних воєнізованих і збройних формувань у межах системи антиекстремістських і антитерористичних заходів має впливати зі створення політико-правових і організаційних умов, що сприяють зниженню протестного потенціалу населення, суттєво скорочують соціальну базу та обмежують інформаційні впливи різноманітних екстремістських сил, дають змогу упередити втягнення індивідів до створюваних екстремістами латентних бойових структур.

Вище уже зазначалось, що екстремістська активність окремих суб'єктів політики спричиняє загострення суспільно-політичної ситуації в країні. Через це вагогим кроком у цьому напрямку має стати розроблення і ухвалення Верховною Радою України нормативно-правового акту, який визначатиме засади запобігання і протидії виявам екстремізму. Цей профільний закон має зосереджуватися насамперед на профілактичній діяльності. Це допоможе перешкодити його перетворенню на інструмент утиску інакомислення, альтернативних бачень та опозиційно налаштованих політичних сил, сприятиме уникненню ескалації можливих конфліктних ситуацій у майбутньому. Законодавчо обґрунтовані профілактичні заходи мають визначати порядок та механізми:

– проведення профілактичних бесід, здійснення інших заходів профілактичного впливу уповноваженими представниками суб'єктів протидії екстремізму з метою попередження вчинення дій насильницького характеру, що можуть мати значний суспільний резонанс, супроводжуватися порушеннями громадського порядку або створювати загрозу для національної безпеки України;

– винесення приписів громадянам та їх об'єднанням щодо усунення порушень, які є недостатніми для визнання об'єднання громадян екстремістським, проте діяльність якого містить ознаки екстремістської діяльності;

– винесення офіційних попереджень громадянам та їх об'єднанням, діяльність яких має екстремістську спрямованість, щодо відповідальності за вчинення таких дій та вимог їхнього припинення у встановлений термін.

Окремої уваги заслуговує питання правового унормування порядку здійснення масових заходів з метою недопущення блокування діяльності державних та комунальних установ, зриву офіційних масових заходів, силових сутичок між різнополярними політичними силами та групами порушень громадського порядку. На сьогодні порядок здійснення масових заходів в Україні визначається ст. 39 Конституції України, відповідно до якої громадяни мають право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування [4]. Обмеження реалізації цього права, як випливає з тексту статті, може «...встановлюватися судом відповідно до закону і лише в інтересах національної безпеки та громадського порядку – з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей» [4].

Проте, як доводить практика діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, невизначеність термінів повідомлення про здійснення

масових заходів, а саме – встановлення терміну «завчасно», в окремих випадках унеможливує звернення до суду щодо заборони масового заходу, перенесення його в інше місце або на інший час, обмеження щодо використання звукопідсилювальної апаратури тощо. Крім того, у зазначеній статті Конституції України не міститься вимога щодо визначення мети, форми, місця здійснення заходу або маршрутів руху, часу його початку і закінчення, передбачуваної кількості учасників, прізвищ, імен, по батькові уповноважених (організаторів), місця їх проживання і роботи (навчання), дати подачі заяви тощо. Брак таких даних згодом створює додаткові проблеми із встановленням контактів з ініціаторами масового заходу, визначенням ресурсів для належного забезпечення громадського порядку під час його проведення.

Цілком логічним видається визначити перелік суб'єктів протидії екстремізму, спираючись на Закон України «Про основи національної безпеки України». Безпосередню протидію екстремізму в межах своєї компетенції мають забезпечувати:

– прокуратура України, яка має виконувати функції координації діяльності правоохоронних і безпекових органів з протидії екстремізму та здійснення нагляду у сфері дотримання антиекстремістського законодавства;

– Служба безпеки України, сфера компетенції якої має поширюватися на дії екстремістського характеру, що створюють загрозу національній безпеці України, зокрема у частині розроблення і реалізації заходів із запобігання внутрішнім і зовнішнім інформаційним впливам екстремістського характеру;

– Міністерство внутрішніх справ України та Національна гвардія України, у компетенції яких мають перебувати питання, пов'язані із забезпеченням громадського порядку та громадської безпеки, локалізації та припинення масових заворушень і безпорядків.

Окрему увагу варто приділити Міністерству молоді та спорту України, Міністерству освіти і науки України та центрам соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Міністерства соціальної політики України. На них мають бути покладені функції профілактики екстремістських виявів серед молоді через реалізацію державних цільових програм з утвердження принципів патріотизму й толерантності, забезпечення соціального супроводу молодих людей, які за різних причин потрапили до екстремістських угруповань, сприяли або брали безпосередню участь у діяльності незаконних воєнізованих і збройних формувань. Також забезпечення протидії екстремізму має передбачати утворення державного експертного органу у сфері протидії екстремізму або надання відповідних повноважень Національній експертній комісії України з питань захисту суспільної моралі задля визначення й встановлення ознак екстремізму.

– розроблення і реалізація інформаційно-психологічних та соціокультурних заходів, спрямованих на об'єктивне інформування населення щодо запобігання і протидії діяльності екстремістських і терористичних угруповань і створюваних ними незаконних воєнізованих і збройних формувань.

Зазначені заходи мають консолідувати зусилля правоохоронних і безпекових органів, громадськості і засобів масової інформації щодо своєчасного

сповіщення суспільства про результати діяльності у зазначеній сфері. Окреслені напрями мають знайти своє логічне продовження у відповідних загальнодержавних, регіональних і місцевих цільових програмах, розроблених органами державної влади за обов'язкової участі зацікавленої громадськості, науковців та експертів, які передбачатимуть встановлення конкретного плану заходів, розподіл компетенції і повноважень, процедуру контролю ефективності виконання цих програм та інше. Крім того, поза сумнівом, у кожному регіоні є свої особливості, які вимагають врахування у зазначених документах. Такий диференційований підхід має стати запорукою досягнення толерантного суспільства в Україні.

Серед цих заходів варто передбачити проведення «єдиних днів інформування населення», налагодження випуску і поширення через заклади освіти і центри соціальної допомоги населенню друкованої продукції (пам'яток, брошур, книг, звернень, тематичних плакатів, соціальної реклами), створення і трансляцію тематичних документальних фільмів, які висвітлюватимуть небезпечність екстремістських і терористичних виявів, сприятимуть формуванню нетерпимого ставлення з боку населення до носіїв екстремістських ідеологій, неприпустимості участі у діяльності незаконних воєнізованих і збройних формувань тощо.

З метою забезпечення реалізації профілактичних заходів, своєчасного виявлення та нейтралізації загроз з боку суб'єктів екстремізму і тероризму доцільно утворити Єдиний банк даних з акумулювання інформації про:

– громадян, яких було притягнуто до відповідальності за участь у діяльності незаконних воєнізованих і збройних формувань;

– наявні в Україні незаконні воєнізовані та збройні формування;

– об'єднання громадян та політичні партії, що відзначаються воєнізованим характером діяльності або мають у своєму складі не передбачені законом воєнізовані чи збройні формування;

– видання та матеріали екстремістської спрямованості, що, зокрема, висвітлюють чи пропагують діяльність незаконних воєнізованих і збройних формувань;

– транснаціональні екстремістські угруповання, які фінансують або підтримують діяльність незаконних воєнізованих і збройних формувань на території України.

Задля неухильного дотримання прав і свобод громадян суб'єктами протидії екстремізму, вивчення та аналізу застосування законодавства в цій сфері доцільним видається створення Єдиної інформаційної бази даних, яка б включала такі розділи:

– визнані Україною міжнародні правові акти у сфері протидії екстремізму;

– нормативно-правова база України з протидії екстремізму;

– інформація про правозастосовчу практику суб'єктів протидії екстремізму в Україні;

– законодавство й правозастосовча практика інших країн щодо протидії екстремізму.

Враховуючи рекомендації Резолюції 1344 (2003) «Про загрозу для демократії з боку екстремістських партій і рухів у Європі», необхідно приділити максимальну увагу налагодженню партнерської мережі між органами державної влади і управління та інститутами

громадянського суспільства. Зазначене партнерство має здійснюватися через сприяння держави у реалізації інформаційно-просвітницьких заходів щодо недопущення поширення екстремізму, насамперед серед молоді; підтримку громадських організацій суспільно корисної спрямованості, які спрямовують свою діяльність на утвердження у суспільстві принципів толерантності, терпимості, взаємоповаги, сприяють формуванню у населення негативного ставлення до будь-яких виявів насильства, расової, етнічної та релігійної упередженості тощо.

– розширення міжнародної співпраці у сфері запобігання і протидії суб'єктам екстремізму і тероризму, нейтралізації і локалізації діяльності створюваних ними незаконних воєнізованих і збройних формувань.

Важливим напрямом діяльності із запобігання і протидії екстремізму і тероризму є участь України у регіональних і міжнародних проектах у цій сфері, зокрема через поглиблення співпраці з європейськими країнами щодо боротьби з виявами екстремізму, сепаратизму й тероризму. Такі кроки забезпечать:

– налагодження постійного обміну інформацією у сфері протидії різним формам злочинних посягань з боку екстремістських і терористичних угруповань;

– опрацювання інформаційних запитів задля реалізації оперативних–розшукових заходів;

– розробку й координацію комплексу заходів щодо припинення фінансування екстремістських і сепаратистських рухів із–за кордону, надання їм інших видів допомоги;

– підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців у сфері протидії екстремізму і тероризму тощо.

– посилення діагностичних і превентивних заходів з боку правоохоронних і безпекових органів у сфері запобігання і протидії діяльності екстремістських і терористичних угруповань та створюваних ними незаконних воєнізованих і збройних формувань.

Вище уже наголошувалося на тому, що система запобігання і протидії виявам екстремізму і тероризму має базуватись, насамперед, на профілактичних і упреждувальних заходах. Варто пам'ятати, що екстремістські форми політичної участі та їхні терористичні вияви є продуктом системних соціальних катаклізмів. Тому прогнозування таких виявів має неодмінно враховувати особливості актуальних тенденцій суспільного розвитку. Вагому роль у прогнозуванні виникнення вогнищ терористичної активності відіграє оперативна–агентурна практика правоохоронних і безпекових органів, на основі аналізу інформації якої і відбувається прогнозування можливих терористичних викликів і загроз. Індикаторами екстремістської і терористичної активності є стрімка політизація і посилення напруження у сфері міжнаціональних і етноконфесійних відносин, радикалізація діяльності і поява ознак озброєності в окремих суб'єктах політики, фіксація їхнього зв'язку із представниками спеціальних служб та розвідувальних органів інших держав, публічне виголошення на масових заходах намірів щодо насильницького повалення конституційного ладу або закликів щодо виходу окремих регіонів зі складу держави тощо.

З метою усунення умов, які сприяють появі ознак озброєності у екстремістських угруповань, що в

подальшому можуть трансформуватись у незаконні воєнізовані та збройні формування, правоохоронні органи мають провадити заходи щодо контролю за обігом зброї серед населення. З метою вилучення із незаконного обігу зброї, набоїв та вибухових речовин доцільним є проведення місячників добровільної здачі зброї, у процесі яких громадяни, які незаконно зберігають вказані речі, здаючи їх органам МВС України, звільняються від кримінальної відповідальності. Актуальним є й проведення вибіркового контрольних заходів щодо перевірки порядку зберігання і перебування на обліку зареєстрованої вогнепальної і холодної зброї, яка знаходиться у населення. Крім того, правоохоронні і безпекові органи мають посилити моніторингову присутність у мережі Інтернет з метою виявлення і блокування діяльності інформаційних ресурсів (сайтів, чатів, груп у соціальних мережах тощо), які пропагують екстремізм і тероризм, позитивно висвітлюють діяльність незаконних воєнізованих і збройних формувань тощо.

Висновки. Таким чином, ефективність запобігання і протидії виявам екстремізму і тероризму, локалізації і нейтралізації діяльності незаконних воєнізованих і збройних формувань залежить від стану превентивної діяльності, яку узгоджено мають провадити правоохоронні й безпекові органи разом із державними установами і громадськістю. Основною метою цих заходів має стати не покарання за вчинений злочин, а створення умов, які унеможливають виникнення таких деструктивних ідей і практик, дозволяють роз'яснити громадянам згубність використання таких методів досягнення своїх цілей, зокрема, політичних.

Окреме завдання, яке має бути поставлено перед правоохоронними і безпековими органами, полягає в упредженні скоєння таких злочинів через своєчасне отримання відповідної оперативної інформації і вжиття невідкладних заходів щодо локалізації і нейтралізації екстремістських і терористичних дій на стадії їхнього планування і підготовки.

Перспективами подальших досліджень є розкриття соціально–психологічних та соціокультурних чинників розвитку незаконних воєнізованих і збройних формувань в Україні.

Список використаних джерел

1. Агапов П. В. Организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем: политико–правовой, криминологический и уголовно–правовой анализ / П. В. Агапов, А. Г. Хлебушкин. – М.: АНО «Юридические программы», 2005. – 136 с.
2. Андрущенко Е. С. Парамілітарні структури українського націоналістичного руху 90–х рр. XX ст. / Е. С. Андрущенко // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету: збірник / гол. ред. Ф. Г. Турченко. – Запоріжжя, 2011. – Вип. XXX. – С.42–51.
3. Вознюк А. А. Актуальні проблеми кримінально–правового впливу на учасників не передбачених законами України воєнізованих або збройних формувань [Електронний ресурс] / А. А. Вознюк // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2015. – №2. – С.40–49.
4. Конституція України (тлумачення від 29.03.2017, підстава v002p710–13) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96–вр>.
5. Оспанова Ж. К. Детерминанты создания и деятельности незаконных военизированных формирований / Ж. К. Оспанова // Вопросы современной юриспруденции: сб. ст. по матер. XXIII междунар. науч.–практ. конф. – Новосибирск: СибАК, 2013. – Режим доступа: <https://sibac.info/conf/law/xxiii/32341>.

6. Оспанова Ж. К. Меры общего предупреждения по противодействию организации и деятельности незаконных военизированных формирований / Ж. К. Оспанова // Вопросы современной юриспруденции: сб. ст. по матер. XI междунар. науч.-практ. конф. Часть II. – Новосибирск: СибАК, 2012. – Режим доступа: <https://sibac.info/conf/law/xi/27219>.

7. Оспанова Ж. К. Особенности криминологической характеристики участников незаконных военизированных формирований / Ж. К. Оспанова // Молодой ученый. – 2012. – №4. – С.298–303.

8. Резолюция Парламентской Ассамблеи Совета Европы 1344 (2003) «Об угрозе для демократии со стороны экстремистских партий и движений в Европе» [Электронный ресурс] // Официальный сайт Парламентской Ассамблеи Совета Европы. – Режим доступа: http://www.coe.int/t/r/parliamentary_assembly/%5Bussian_documents%5D/%5B2003%5D/%5BSept_2003%5D/Res%201344%20Rus.asp.

9. Робак В. А. Кримінальна відповідальність за створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань: автореф. дис. ... канд. юр. наук: спец. 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право» / Робак Володимир Анатолійович. – Київ, 2008. – 19 с.

10. Ростокинский А. В. Преступления экстремистской направленности как проявления субкультурных конфликтов молодежных объединений: уголовно-правовые и криминологические проблемы: автореф. дисс. ... д-ра юр. наук: спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / Ростокинский А. В. – М., 2011. – 44 с.

11. Самопроголошені республіки у Донецькій та Луганській областях кваліфіковано як терористичні організації [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Генеральної прокуратури України. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_c=view&_t=rec&id=138582

12. The Geneva Declaration on Terrorism [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.i-p-o.org/GDT.HTM>.

References

1. Agapov P. V. Organizatsiya nezakonnogo vooruzhennogo formirovaniya ili uchastie v nem: politiko-pravovoy, kriminologicheskoy i ugovolno-pravovoy analiz / P. V. Agapov, A. G. Hlebushkin. – М.: АНО «Yuridicheskie programmy», 2005. – 136 с.

2. Andrjushhenko E. S. Paramilitarni struktury ukrai'ns'kogo nacionalistychnogo ruhu 90-h rr. XX st. / E. S. Andrjushhenko // Naukovi praci istorychnogo fakul'tetu Zaporiz'kogo nacional'nogo universytetu: zbirnyk / gol. red. F. G. Turchenko. – Zaporizhzhja, 2011. – Vyp. XXX. – S.42–51.

3. Voznjuk A. A. Aktual'ni problemy kryminal'no-pravovogo vplyvu na uchastykyv ne peredbachenyh zakonamy Ukraïny vojenizovanyh або zbrojnyh formuvan' [Elektronnyj resurs] / A. A. Voznjuk // Jurydychnyj chasopys Nacional'noi' akademii' vnutrishnih sprav. – 2015. – №2. – S.40–49.

4. Konstytucija Ukraïny (tlumachennja vid 29.03.2017, pidstava v002p710–13) [Elektronnyj resurs] // Офіційний сайт Верховної Ради Украïни. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96–vr>.

5. Ospanova Zh. K. Determinanty sozdaniya i deyatelnosti nezakonnnyh voenizirovannyh formirovaniy / Zh. K. Ospanova // Voprosyi sovremennoy yurisprudentsii: sb. st. po mater. XXIII mezh-dunar. nauch.-prakt. konf. – Novosibirsk: SibAK, 2013. – Rezhim dostupa: <https://sibac.info/conf/law/xxiii/32341>.

6. Ospanova Zh. K. Meryi obshego preduprezhdeniya po protivodeystviyu organizatsii i deyatelnosti nezakonnnyh voenizirovannyh formirovaniy / Zh. K. Ospanova // Voprosyi sovremennoy yurisprudentsii: sb. st. po mater. XI mezh-dunar. nauch.-prakt. konf. Chast II. – Novosibirsk: SibAK, 2012. – Rezhim dostupa: <https://sibac.info/conf/law/xi/27219>.

7. Ospanova Zh. K. Osobennosti kriminologicheskoy karakteristiki uchastnikov nezakonnnyh voenizirovannyh formirovaniy / Zh. K. Ospanova // Molodoy ucheniy. – 2012. – №4. – S.298–303.

8. Rezolyutsiya Parlyamentskoy Assamblei Soveta Evropyi 1344 (2003) «Ob ugroze dlya demokratiï so storonyi ekstremistskikh partiy i dvizheniy v Evrope» [Elektronnyy resurs] // Офіційний сайт Парламентської Ассамблеї Ради Європи. – Режим доступу: [http://www.coe.int/t/r/parliamentary_assembly/\[russian_documents\]/\[2003\]/\[Sept_2003\]/Res_1344_Rus.asp](http://www.coe.int/t/r/parliamentary_assembly/[russian_documents]/[2003]/[Sept_2003]/Res_1344_Rus.asp).

9. Robak V. A. Kryminal'na vidpovidal'nist' za stvorennja ne peredbachenyh zakonom vojenizovanyh або zbrojnyh formuvan':

avtoref. dys. ... kand. jur. nauk: spec. 12.00.08 «Kryminal'ne pravo ta kryminologija; kryminal'no-vykonavche pravo» / Robak Volodymyr Anatolijovyh. – Kyi'v, 2008. – 19 s.

10. Rostokinskiy A. V. Prestupleniya ekstremistskoy napravlenosti kak proyavleniya subkulturnykh konfliktov molodezhnykh ob'edineniy: ugovolno-pravovyye i kriminologicheskie problemy: avtoref. diss. ... d-ra yur. nauk: spets. 12.00.08 «Ugovolnoe pravo i kriminologiya; ugovolno-ispolnitelnoe pravo» / Rostokinskiy A. V. – М., 2011. – 44 s.

11. Samoprogolosheni respubliky u Donec'kij ta Lugans'kij oblastjah kvalifikovano yak terorystychni organizacii' [Elektronnyj resurs] // Офіційний сайт Генеральної прокуратури Украïни. – Rezhym dostupu: http://www.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_c=view&_t=rec&id=138582

12. The Geneva Declaration on Terrorism [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.i-p-o.org/GDT.HTM>.

Vasylchuk E. O., Doctor of Political Sciences, associate professor of Kyiv National University of Technology and Design (Ukraine, Kyiv), vasylchuk84@bk.ru

Chernova L. P., PhD, Associate Professor of National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov (Ukraine, Kyiv), lp_chernova@mail.ru

The political, informational and psychological and socio-cultural measures for prevention and combating of illegal paramilitary and military units in Ukraine

Analyzes the political, informational, psychological and socio-cultural measures for prevention and combating of illegal paramilitary and armed groups in Ukraine. It is concluded that the effectiveness of preventing and combating manifestations of extremism and terrorism, containment and neutralization of illegal paramilitary and armed forces depends on the preventive activities that have agreed to carry out law enforcement and security agencies with government agencies and the public. The main aim of these measures should be no punishment for the crime and creating conditions that prevent the emergence of such destructive ideas and practices that allow citizens to explain malignancy using such methods to achieve their goals, particularly political.

Keywords: illegal militias and armed groups, extremism, terrorism, political, informational, psychological and socio-cultural activities.

УДК 327.5(477)

Вонсович О. С., кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин, ПрАТ «Українсько-Польський вищий навчальний заклад «Центрально-Європейський університет» (Україна, Київ), sefinrof@ipnet.ua

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ АСПЕКТИ РІЧНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ПІД ЕГІДОЮ КОМІСІЇ УКРАЇНА – НАТО НА 2017 РІК

Метою даної статті – є визначення позитивних та негативних аспектів Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2017 рік. Під час написання статті, автором були використані наступні методи: аналіз, синтез, порівняння, індукція, дедукція. Основні одержані висновки полягають в наступному: цей документ потребує значного фінансування і уваги з боку Президента та Уряду; активну практичну позицію повинні обстоювати профільні міністерства, відомства та структури, які розподіляють між собою повноваження щодо виконання змістових положень даного документу; питання ресурсного забезпечення та інформаційної безпеки вимагають взаєного підходу, особливо в тих аспектах, які становлять найбільшу цінність; найбільша увага повинна бути приділена Другому розділу, який присвячено безпековим та оборонним питанням: саме вони і становлять основу співробітництва між Україною і НАТО, а отже повинні бути найбільш ретельно пророблені та практично реалізовані.

Ключові слова: Україна, НАТО, співробітництво, безпека, оборона, реформи.

Основною проблемою, яку досліджує автор в даній статті, – є дослідження Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2017 рік з точки зору позитивних та негативних аспектів. Такими, які раніше не були достатнім чином обгрунтовані, видаються наступні аспекти: аналіз ключових положень Програми, визначення їх позитивних та негативних